



מתורתו של צדיק אביר ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בבואור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת בראשית תשפ"ג

הכתוב (דברים לב א) 'כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו, דהינו 'כי שם ה' אקרא' הוא קריאת הקדיש, אז אתם העונים 'הבו גדל לאלהינו, וענו בכונה. וראשי תבות 'גדל לאלהינו גימטריא ג"ל, הם כ"ח תבות וחמשה אמינים שצריך העונה לענות. ולכן השב בתשובה צריך להזהר בעניית אמינים. וזה הוא בראשית הרומז לתשובה כאמור, אתה בעל תשובה בכחך תענה אמן יהא שמה רבא, וזה הוא תקון גדול לכפרת עונותיו:

(נגזי המלך, תיקון התשובה אות ל)

עניית 'אמן' תיקון גדול

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). בראשית ראשי תבות תקון רפואת ברית יהיה שומר אמינים. בא לרמוז מעין מה שכתבנו סמוך לזה דיהיה זהיר וזריז בברכות. וכמו שצריך להיות זהיר וזריז בברכות כך יותר צריך להיות זהיר וזריז בעניית אמינים, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נג) גדול העונה אמן יותר מן המברך. וכמו שכתב הרב רבי שמעון בר יוחאי עליו השלום בזהר הקדוש (ח"ג רפה) על פה אמן כמה גדול פה העונה וענש מי שאינו עונה, ד'אמן גופה גימטריא הו"ה אדנ"י ובעניית אמן מיחד הו"ה אדנ"י, וזהו תקון פגם הברית:

ואפשר דלזה רמז הכתוב (ישעיה כו ב) 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמינים, ודרשו רבותינו ז"ל (שבת קטז:) אל תקרי 'אמינים' אלא 'אמינים', דיש לדקדק למה כתב 'צדיק' ו'שמר' אמינים, אלא בא הכתוב להודיענו דאף מי שפגם בברית ובשובו בתשובה נזהר להיות שומר אמינים, נמחל לו מה שפגם בברית וחזר לכשרותו הראשון ויחשב לו כאלו לא פגם. וידוע דהשומר ברית נקרא 'צדיק', כמו שאומרים 'וסף הצדיק על ששמר בריתו. ופגם הכתוב כך היא, 'פתחו שערים ויבא גוי, דהינו שמתחלה היה גוי כמו הגוים שפוגמים הברית ועכשו נחשב לצדיק ששומר ברית. ונדע כמה זכה לזה, בשביל שהוא שומר אמינים:

ויש לרמוז תקון הברית בעניית אמן, דהנה 'ברית' המלוי שלו גימטריא שבע מאות וששה וארבעים, ואמן כשתחשב הנו"ן הארבה שבע מאות בחשבון מנצפ"ך, יעלה בחשבון אמן שבע מאות ואחד וארבעים, חסר חמשה מחשבון מלוי הברית שכתבנו, הם כנגד חמשה אמינים שצריך אדם לענות בכל קדיש:

עוד, 'אמן' ראשי תבות אות מילה נתקן, רצונו לומר אם פגם בברית, על ידי שמירת אמן נתקן. עוד, 'הברית' גימטריא 'תענה אמן' עם הכולל, דהינו אם פגמת ברית תענה אמן ובזה יתקן מה שפגמת. ובזה יבוא הרמז על נכון דרפואת הברית יהיה שומר אמינים:

(נגזי המלך, תיקון הברית אות כג)

שברו ומעלותיו של העונה 'אמן'

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). בראשית ראשי תבות בכחך תענה אמן יהא שמה רבא. רמז למה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קטז:) כל העונה אמן יהא שמה רבא בכל פחו קורעין לו גזר דינו. ובזה יהיה בעל תשובה זהיר וזריז, וידע כי אפלו נחתם גזר דינו לרעה, בכח עניית אמן שיהיה עונה, נקריע:

'בכל כחו' משום כ"ח תיבות שעונים בקדיש

וצריך שיענה בכונה בלי שום פגיה אחרת, ושלא ידלג שום אות או תבה, וזהו אמרו 'בכל פחו', לפי שיש כ"ח תבות מן 'אמן' יהא שמה רבא עד 'בעלמא' שצריך העונה לענות, ולכן פסוק 'בראשית' יש בו כ"ח אותיות, לרמוז על עניית 'אמן' כגופו. וזהו רמז מה שכתב רש"י ז"ל (בראשית א א) מה טעם פתח בבראשית, משום 'פח מעשיו הגיד לעמו' (תהלים קיא ו), דהינו משום כ"ח אותיות שיש בפסוק בראשית הרומזים לכ"ח תבות שצריך העונה לענות בקדיש. ומה שאמר 'הגיד לעמו', לפי שזה סוד גדול וכמוס, והגידו השם לעמו מפני שהקדיש מתקן על שם מ"ב כידוע (שער הכוונות דרושי הקדיש א), ונלה השם סוד זה לעמו ישראל:

והנה פסוק והארץ היתה יש בו י"ד תבות, ועם כ"ח אותיות שבפסוק 'בראשית' הרי מ"ב, נמצא בין שני פסוקים אלו רמז הקדיש. והחשבון הזה הוא חוץ מחמשה אמינים שצריך העונה לענות, ולפיכך אחר שני פסוקים אלו שגרמז בהם שם מ"ב, כתב חמש פעמים 'אור' כנגד חמשה אמינים. וקרא אמן בשם 'אור' להראות גדלת אמן, שעל ידי ענייתו גורם הארה בעולמות עליונים למעלה ומשם משתלשלת עד למטה, לפי שאמן גימטריא הו"ה אדנ"י, ועל ידי ענייתו גורם להם יחוד. ולכן אשרי שומר אמינים, והמבטלו גדול עונו מנשא, כי גדון בשאול:

'כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך', כנגד תיבות שבקדיש

ונראה לעניות דעתי, שזה רמז שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט י) 'כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון בשאול' וגו', בא לרמוז על המ"ב תבות שיש בקדיש, והם י"ד וכ"ח, וזהו 'כל אשר תמצא ירך' כנגד י"ד תבות, 'בכחך' כנגד כ"ח תבות. והא דקרי להו 'ירך' ו'כחך' בכנוי לאדם, משום דאדם מרובה לשכינה, והלכך והגבורה שמוסיף למעלה נתוסף באדם עצמו, ובקדיש מוסיף האדם פח והארה ביד ובפח של מעלה, וגם כן האדם נתוסף הארה בידו ובכחו, ולפיכך קרי להו בכנוי. וכשיענה האדם ויכון ב"ד ובכ"ח תבות נצול מלךדת לשאול, וזהו 'כי אין מעשה וחשבון בשאול', דהינו אין צרך לדון במעשה ולא לתת חשבון בשאול:

ולפיכך צריך האדם להיות זהיר וזריז בעניית אמינים כי בזה מוסיף פח למעלה ומתפפרים עונותיו, וכמו שאמר

זהירות וזריזות בברכות

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). עוד,



סופי תבות עם הכולל גימטריא 'ברוך':

(גנזי המלך, תיקון התשובה אות כט)

התשובה נבראה קודם בריאת העולם

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). **בראשית ברא אלקים.** גימטריא 'קודם כל ברא אלקים תשובה' (פסחים נד.), לרמוז מה שאמר בזהר הקדוש (ה"א קלד.) כי בשעה שהיה הקדוש ברוך הוא בורא העולמות היה נמלך בתורה על בריאת כל דבר ודבר, שנאמר (משלי ח ל) 'ואהיה אצלו אמון', אל תקרי 'אמון' אלא 'אמן'. וכשרצה לברא את האדם נמלך בה, אמרה לו זה האדם בהכרח יעשה רעה, וכשיעבר על רצונך תאבדהו, וממילא תאבד גם העולם שבראת בשבילו, ומפני מה תבנה ותהרס. אמר לה, כבר בראתי תשובה, שאפלו יחטא האדם אם ישוב בתשובה ימיני פשוטה לקבלו ומוחל לו על כל מה שעשה, מיד סיעה התורה בבריאת האדם. נמצא אלמלא תשובה לא נברא אדם ולא עולם. זהו הרמז **בראשית ברא אלקים** גימטריא 'קודם כל ברא אלקים תשובה', ואז שפיר **ברא את השמים ואת הארץ:**

(גנזי המלך, תיקון התשובה אות א)

התשובה היא קיום העולם

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). **בראשית** מלת **בראשית** גופה רומז לתשובה, כי כיון שהתשובה נבראת קדם שנברא העולם, ממילא תקרא ראשית, ושפיר אמרינן בשביל ראשית שהיא התשובה **ברא אלקים את השמים ואת הארץ.** ונקראת ראשית, להורות כמה גדול פתח של תשובה, שלא יאמר אדם הואיל וחטאתי ופגמתי בקדש אירי יתכן שאם אחזור בתשובה אני אחזור שלם לפני ה' כמו קדם שחטאתי, לזה קראה התורה התשובה ראשית, לומר שהיא היתה תחלת כל העולמות וסבת בריאתם, ואם כן היא גדולה מהם דהיא סבת עמידתם וקיומם, ונמצא האדם השב בתשובה הוא גרמא לקיום העולמות ומהיכא תיתי שלא יקבל ברצון טוב וכאלו לא חטא (ויק"ד ל ג), וברודאי כל האוחז בה ושב ורפא לו:

(גנזי המלך, תיקון התשובה אות ב)

'בראשית ברא אלקים' סופי תבות 'מאת', רמז למה שאמר רבותינו ז"ל (מנחות מג.) שצריך אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר (דברים י יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלקיך וגו', אל תקרי 'מה' אלא 'מאה'. והמאה ברכות הם ברכות של שחר, ושל שלש תפלות ושל ברכת המזון ושל בית הכסא. ורבותינו זכרונם לברכה עליהם השלום שפתותיהם ברור מללו, דעל ידי ברכות אלו מזכיר אדם הבורא יתברך שמו וידע גדלותו ושבחיו וחסדיו ונפלאותיו, כי כיון שקם בבקר ומברך ברכות 'אלהי נשמה' הרי מכיר שהשם הוא שנתן בו נשמה וגוטלה ממנו בכל לילה דרך פקדון ומחזירה לו בכל בקר, וזהו שאמר 'המחזיר נשמות לפגרים מתים'. וגם כן יש באלו הברכות שיבח ישראל שפטר בהם הקדוש ברוך הוא מכל האמות ונתן לנו את תורתו, וכמה הודאות ושבחים אחרים. וכל זה לעורר לב האדם כיון שקם ממטתו להתחיל בעבודת השם וביראתו: וכן גם כן ברכת 'אשר יצר' לתת שבח לשם, שהוא עשוי נקבים חלולים, ואפלו הכי הקדוש ברוך הוא מעמיד בו רוחו ושומרה על ידי גס. וכן נמי ברכות התפלה יש בהם שבח הבורא, ויש בהם בקשות שאנו מבקשים על עצמנו מלפניו יתברך, שייחננו דעת ויחזירנו בתשובה וירפאנו ויפרנסנו ויבנה ירושלים וישלח משיחנו, וכל זה להתבונן ולידע כי הכל תלוי בידו יתברך, ואין ביד אדם שום יכולת לעשות שום דבר חוץ מרשותו יתברך, חוץ מיראת שמים (ברכות לג.) וגם כן ברכת המזון, כדי להכיר שהקדוש ברוך הוא הוא הן ומפרנס את העולם כלו בטובו. וכן על זה הדרך כל דבר שידעה לאכל, יברך עליו כדי להודות בחסדיו יתברך שנתן לו הדבר ההוא ובראו בשבילו. וצריך להזהר שלא יאכל שום דבר בלא ברכה, כי נקרא גזל להקדוש ברוך הוא, כמו שאמר רבותינו ז"ל (שם לה:) על פסוק (משלי כח כד) 'גזל אביו ואמו':

יברך הברכות במתון ובכוונה

וגם כן לא יברך בחפזון רק במתון, כדי לכוון דעתו ולידע מה מוציא בשפתיו, ולמי הוא מברך, ולא כמצות אנשים מלמדה. וצריך שיכוון בשעה שהוא מברך, כאלו הוא עומד לפני הקדוש ברוך הוא, ולפיכך נתקנו הברכות בלשון 'ברוך אתה' שהוא לנוכח, מטעם זה שיכוון אדם שהשכינה כנגדו ולה הוא מברך. וזהו שאמר (שם גו) 'בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך', דהינו אפלו בשעת הנאתך כשאתה אוכל, דע את השם וברך לו בכונה, ולפיכך 'דעהו והוא יישר ארחותיך',

חידה שבועית: מדוע נתקנו הברכות בלשון 'ברוך אתה' שהוא לנוכח?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: p0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת קרח:

ה' שמעון וקטשוק מבית שמש.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

